

Det Kongelige Kommunal- og
regionaldepartement

Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Saksbehandler: Rolf Blikshavn

Telefon: 46818251

Seksjon: Regionseksjonen

Vår referanse: 05/10440

Deres referanse:

Vår dato: 29.04.2008

Deres dato:

FORVALTNINGSREFORMEN - HØRINGSNOTAT OM FORSLAG TIL NYE OPPGAVER TIL DET REGIONALE FOLKEVALGTE NIVÅET

Vi viser til høringsnotat av 26.02.08 fra Kommunal- og regionaldepartementet.

En grunnleggende forutsetning har vært at det skulle gjennomføres en regionreform, der dagens fylkeskommuner skulle erstattes av et ikke fastsatt antall regioner, men der regionene pr definisjon skulle være færre og større enn dagens fylkeskommuner.

Ettersom det nå er besluttet at det ikke vil bli gjennomført noen endringer i dagens fylkesinndeling (med mindre dette initieres av fylkene selv), er hovedpremisen for oppgaveoverføringen endret i en slik grad at spørsmålet om overføring må vurderes på nytt.

Fiskeridirektoratet har i dag syv regioner. Deres geografiske nedslagsfelt harmonerer rimelig bra med de oppgaver som skal ivaretas, dog slik at det for enkelte oppgaver (særlig ressurskontroll) kunne vært hensiktsmessig med enda færre regioner. 17 av dagens 19 fylkeskommuner har kystlinje, og 10-12 har en fiskeri- og akvakulturnæring av et visst omfang. De mulighetene som lå i at en gjennom en regionreform kunne se større geografiske områder i sammenheng, er nå borte.

Fokuset på behovet for en økosystembasert og helhetlig forvaltning av de marine ressurser har økt de senere år. Dette både som følge av de internasjonale forpliktelser Norge har sluttet seg til, men også ut fra økt oppmerksomhet fra forbrukerne om at maten de kjøper skal være produsert på en bærekraftig og etisk måte. Samtidig har utviklingen innen akvakulturnæringen (bl.a. sykdomssituasjonen og påvirkningen på det øvrige marine økosystemet) vist behov for å vurdere nye forvaltningsregimer. Dersom en regionreform hadde blitt gjennomført fullt ut, dvs. med færre regioner og en overføring av oppgaver fra flere sektorer, inkl. miljøområdet, ville dette kunne være i tråd med en tanken om en helhetlig forvaltning. Slik situasjonen synes å være nå vil imidlertid en overføring av oppgaver på det marine områder splitte forvaltningen ytterligere opp, heller enn å samle den. Vi viser i den sammenheng spesielt til at det ikke legges opp til å overføre oppgaver på miljøområdet fra fylkesmannsembetet til fylkeskommunene, jfr utkast til ny naturmangfoldlov.

En rekke av de oppgaver som høringsnotatet omtaler innen marin sektor, er av en karakter som innebærer regelhåndtering innenfor et gitt regelverk, hvor likebehandling er sentralt. Dette vil igjen kreve at alle fylkeskommunene bygger opp tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å ivareta oppgavene, samtidig som det må være et sentralt apparat for å ivareta

tilrettelegging og klagebehandling. Noen få oppgaver er avgrenset geografisk, eller kan sies å ha fordelingsimplikasjoner hvor regionalpolitisk skjønn er relevant.

Vi støtter derfor fullt ut de vurderinger som er omtalt i høringsnotatets pkt 6.1 der det fremgår at en overføring av oppgaver vil kunne medføre lengre saksbehandlingstid, dårligere effektivitet og kvalitet i saksbehandlingen, og økt arbeidsbyrde for næringen. Dette punktet omhandler akvakulturforvaltningen, men vurderingene vil også gjelde for deler av oppgavene innen havressursforvaltningen.

I tidligere innspill i prosessen har vi estimert omfanget av oppgaver som foreslås overført til 11 årsverk i Fiskeridirektoratet. Samtidig har vi pekt på synergitalet som vil oppstå ved at personellet regionalt i dag utfører flere oppgaver, samt de nye oppgavene Fiskeridirektoratet sentralt vil få i tilretteleggingen for det regionale nivå/fylkeskommunene. Samlet vil derfor ressursbehovet i Fiskeridirektoratet ikke bli redusert tilsvarende 11 årsverk. Vår erfaring med delegering av oppgaver til et større antall enheter tilsier at samlet ressursbruk da øker, dvs at vi vil anta at fylkeskommunene totalt vil måtte bruke mer enn 11 årsverk på disse oppgavene.

Akvakulturforvaltning

Forvaltningsreformen medfører at tildelings- og kontrolloppgavene knyttet til akvakultur blir splittet, jf pkt 6.1 i høringsnotatet. Tildelingsoppgavene vil bli fordelt på fylkeskommunene, samtidig som svært mange næringsaktører opererer i flere fylker. Dette tilsier at forutsigbarheten for næringsutøverne blir mindre, og vi støtter vurderingen om at arbeidsbyrden for næringsaktørene vil kunne øke.

I dag er det en begrensning i antall akvakulturtillatelser til matfisk av laks, ørret og regnbueørret. I følge den nye akvakulturloven som trådte i kraft 01.01.06 er det fortsatt opp til departementets skjønn å avgjøre om nye tillatelser skal gis, og i hvilket omfang, inkl. å definere hvilke målsettinger som skal realiseres og hvilke forutsetninger som må oppfylles. Videre tildeling kan skje gjennom tradisjonell søkekonkurranse eller gjennom en kvalifiseringsvurdering med etterfølgende uttrekk/budrunde/auksjon. Grunnprinsippet i loven er en dreining fra hvem til hvordan virksomheter best kan anses å oppfylle formålet med tildelingen. Dette innebærer at det politiske handlingsrommet som lå i det tidligere regimet for tildeling av tillatelser, er blitt mindre.

Som nevnt over er derimot fokuset på myndighetenes ansvar for en helhetlig bærekraftig forvaltning av akvakulturnæringen økt. Et eksempel på dette er de særskilte forvaltningstiltak som nylig ble innført for Hardangerfjorden. I dette tilfellet er det aktuelle området innenfor et fylke – i et annet tilfelle vil et slikt geografisk område kunne omfatte flere fylker. Et annet eksempel er sykdomssituasjonen som vil kunne gjøre det nødvendig å opprette ”korridorer” eller soner uten akvakulturaktivitet. Vår vurdering er at den nasjonale overordnede ansvaret vil bli vanskeligere å håndtere dersom forvaltningen av akvakulturtillatelser skal splittes enda mer opp enn i dag, og vi vil derfor tilrå at de tildelingsrelaterte forvaltningsoppgavene som er omtalt i pkt 6.1.1 fortsatt bør ligge til fiskeriforvaltningen (med de unntak som er nevnt under).

Det vil kunne ligge regional- og fordelingspolitiske vurderinger knyttet til nye utstedelse av nye akvakulturtillatelser for matfisk av laks, ørret og regnbueørret i sjøvann (antallsbegrensede tillatelser). Her vil det kunne være aktuelt med en involvering av fylkeskommunen, men der den faglige klarering/vurdering og saksbehandling skjer i fiskeriforvaltningen. Fylkeskommunen vil også kunne spille en rolle i valg av tildelingsmodell i det enkelte fylke, dvs valg mellom tradisjonell søkeprosess og bruk av

uttrekk/budrunde/auksjon. Den rent næringspolitiske vurderingen av hvilke geografiske områder innen et fylke som bør prioriteres ved tildeling av nye tillatelser, bør kunne gjøres av Fylkeskommunen. Dette vil i så fall komme i tillegg til de faglige vurderinger fra sektormyndighetene, og inngå som en del av beslutningsgrunnlaget for departementet. Videre arbeid med lokalitetsklarering og utstedelse av tillatelser, bør fortsatt ligge i fiskeriforvaltningen.

En naturlig konsekvens av at saksbehandling vedrørende akvakultur fremdeles bør ligge i fiskeriforvaltningen, er at planrelatert akvakulturforvaltning som omtales i pkt 6.1.3 heller ikke overføres til fylkeskommunene.

Havressursforvaltning

Hoveddelen av de norske fiskeressursene blir forvaltet i et samarbeid med andre land, har utbredelse langs hele kysten og blir beskattet av fiskere fra hele landet. Som det fremgår av høringsnotatet pkt 6.2 vil det derfor for de fleste saksområder innen havressursforvaltningen være lite hensiktsmessig med en overføring til fylkeskommunene.

Høringsnotatet lister opp en del oppgaver som blir foreslått overført. Endringene i premissene for forvaltningsreformen gjør at det er behov for å vurdere også disse på nytt.

Pkt 6.2.2 omhandler skolekvoter. Skolekvoter tildeles godkjente undervisningsinstitusjoner, som enten fisker disse med eget fartøy eller ved leiefartøy. Intensjonen er at skolen skal kunne ha et kvantum fisk til disposisjon for å få gjennomført en tilfredsstillende undervisning. Kvoten belastet den norske totalkvoten, og for fiskeriforvaltningen er det vesentlig at dette fisket sees i sammenheng med øvrig fiskeri, og at uttaket blir registrert og avregnet mot de respektive kvoter. Det vil derfor være mest rasjonelt at disse oppgavene fremdeles tilligger fiskeriforvaltningen.

Selen sin plass i økosystemet og det internasjonale fokus beskatning av sjøpattedyr har, tilsier at myndighetene må ha stor oppmerksomhet om hvor mye og hvordan denne ressursen beskattes. I pkt 6.2.3 foreslås det at ansvaret for fordeling av kvoter på aktør/jaktlag og ansvaret for å utstede tillatelser/lisenser overføres til fylkeskommunene. Det er i dag begrenset kunnskap om utbredelsen av lokale selbestander langs kysten. For steinkobbe blir totalkvoten delt inn etter fylker/Fiskeridirektoratets regioner, mens havertkvoten blir delt i tre områder langs kysten. En overføring til fylkeskommunene vil dermed kunne være problematisk ut fra hensynet til en effektiv beskatning av denne ressursen.

Arbeidsdelingen mellom fiskeriforvaltningen og fylkeskommunene når det gjelder kongekrabbe, fremgår av St.meld. nr 40 (2006-2007) og Stortingets behandling av denne, og vi har ikke ytterligere kommentarer til det.

Når det gjelder lokale fiskerireguleringer blir det i pkt 6.2.5 foreslått at fylkeskommunene skal kunne utarbeide forslag til lokale reguleringer, som så evt vedtas av fiskerimyndighetene. Lokale reguleringer forutsettes gjennomført innenfor de nasjonale reguleringer, og vil således kun kunne stramme inn nasjonale reguleringer gjennom f.eks å regulere bruken av ulike redskaper. Lokale reguleringer har vært lite benyttet de senere år, men vil kunne være et aktuelt virkemiddel for å få en forvaltning basert på spesielle lokale forhold. Det er imidlertid viktig å være oppmerksom på den mulige faren som kan ligge i at en fra lokalt hold fastsetter reguleringer som f.eks utelukker en fartøygruppe/redskapsgruppe fra et område fordi denne gruppen ikke er hjemmehørende i det aktuelle område. Da vil slike reguleringer ikke oppfylle intensjon om verdiskaping basert på en bærekraftig høsting av de marine ressurser.

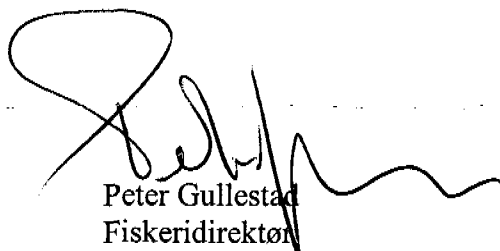
Pkt 6.2.6 omhandler tang og tare, og det foreslås at fylkeskommunen skal overta ansvaret for å utarbeide forslag til forvaltningsplaner som så vedtas av Fiskeridirektoratet. Ettersom dette er en lokal ressurs vil dette kunne være en god løsning. Utarbeidelsen av planene forutsettes å skje i nært samarbeid med relevante aktører og myndigheter.

Konklusjon

Etter vår oppfatning innebærer det at forvaltningsreformen ikke lenger er en regionreform, og at den overføring av oppgaver som fremkommer av St.meld 12 (2006-2007) og høringsnotatet av 26.02.08, må vurderes på nytt.

Behovet for en ny vurdering blir forsterket av ytterligere fokus på hvor viktig det er med en helhetlig forvaltningen av de marine ressurser. Overføring av oppgaver i det omfang som er foreslått i høringsnotatet, vil medføre en splitting av ansvar, snarere enn en mer helhetlig forvaltning. Ettersom den enkelte fylkeskommune i denne sammenheng vil være en liten enhet, vil også kravet til ressurser for å opprettholde nødvendig kompetanse og kvalitet, være stort. Det økte ressursbehovet i fylkene vil ikke følges av en tilsvarende reduksjon i fiskeriforvaltningen, da det både vil oppstå et synergitap og økte tilretteleggings- og oppfølgingsoppgaver.

Med hilsen

Peter Gullestad
Fiskeridirektør

Rolf Blikshavn
seksjonssjef

Kopi. Det Kongelige Fiskeri- og kystdepartement